

**Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania
Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania
Narkomanii oraz Innym Uzależnieniom
dla Gminy Goworowo na lata 2022 – 2026**

Goworowo, marzec 2022

SPIS TREŚCI

1. Organizacja programu	3
1.1.Kontekst powstania programu.....	3
1.2.Adresaci programu	4
1.3.Realizatorzy i partnerzy programu	4
1.4.Zabezpieczenie finansowe i zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	5
2. Podstawy realizacji programu	5
3. Diagnoza problemu uzależnień	6
3.1.Uzależnienia – ogólna charakterystyka problemu	6
3.2.Problematyka uzależnień oraz zasoby umożliwiające ich przeciwdziałanie w gminie Goworowo	7
4. Założenia programu	10
4.1.Cel główny i cele operacyjne programu.....	10
4.2.Założenia i działania programu	11
4.3.Monitoring i ewaluacja programu	14

1. ORGANIZACJA PROGRAMU

1.1. Kontekst powstania programu

Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi:

„Organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożycia, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.”

Realizacja zapisów ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, jako zadanie własne gminy, jest realizowana w oparciu o *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom dla Gminy Goworowo na lata 2022 – 2026*. Program ten jest kontynuacją i rozwinięciem sprawdzonych już działań, które były podejmowane w latach poprzednich. Prowadzone będą zgodnie z zasadami profilaktyki uniwersalnej, czyli skierowanej do całej populacji mieszkańców gminy Goworowo, jak również z regułami profilaktyki o charakterze selektywnym i wskazującym, obejmującej swoimi oddziaływaniami poszczególne grupy społeczne oraz osoby, u których rozpoznano pierwsze objawy zaburzeń. Niniejszy dokument jest wynikiem obowiązku samorządu lokalnego do zabezpieczenia możliwości zachowania zdrowia fizycznego i psychicznego mieszkańców, właściwego wychowania dzieci i młodzieży, utrzymania ładu i porządku publicznego oraz promocji zdrowego stylu życia.

Działania zaproponowane w *Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom dla Gminy Goworowo na lata 2022 – 2026*, zostały opracowane zgodnie z wytycznymi *Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom*.

Program Profilaktyki Uzależnień to dokument z zakresu polityki społecznej oraz zdrowia publicznego. Określa on priorytetowe kierunki działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, a także promocji zdrowego stylu życia wśród mieszkańców gminy Goworowo. Powyższy dokument realizuje cel operacyjny oraz zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień określonym w Narodowym Programie Zdrowia (NPZ): *„Profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi”*. Na cel ten składają się następujące programy:

- *Krajowy program przeciwdziałania narkomanii,*
- *Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,*
- *Program zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych,*
- *Program Przeciwdziałania Uzależnieniom Behawioralnym.*

1.2. Adresaci programu

Problemy związane z nadużywaniem środków psychoaktywnych dotyczą znacznej części społeczeństwa, dlatego niniejszy program skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Goworowo, którzy w sferze prywatnej lub zawodowej spotykają się z problemami uzależnień oraz jego konsekwencjami, a także do wszystkich zainteresowanych tą problematyką, w szczególności zaś do:

- dzieci i młodzieży zagrożonej uzależnieniem oraz ich rodziców,
- wychowawców i nauczycieli,
- kierowców,
- osób dorosłych zagrożonych uzależnieniem,
- osób uzależnionych,
- osób współuzależnionych, w tym w szczególności ofiar przemocy w rodzinie,
- pracowników socjalnych oraz innych osób zawodowo zajmujących się problematyką uzależnień.

1.3. Realizatorzy i partnerzy programu

Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom odpowiada Wójt Gminy Goworowo oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goworowie, który jest koordynatorem powyższego programu i współdziała z innymi podmiotami, których działalność warunkuje efektywność podejmowanych oddziaływań.

Do grupy podmiotów, prowadzących działania w ramach zapobiegania uzależnieniom należą:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Goworowie,
- 2) Urząd Gminy Goworowo,
- 3) Rada Gminy Goworowo,
- 4) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goworowie,
- 5) Policja,
- 6) Parafie, działające na terenie gminy Goworowo,
- 7) Placówki oświatowe,
- 8) Placówki ochrony zdrowia,
- 9) Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie w Goworowie,
- 10) Zespół Interdyscyplinarny Gminy Goworowo,
- 11) Ośrodek Terapii Uzależnień w Ostrołęce oraz inne placówki na terenie kraju, prowadzące terapię osób uzależnionych,
- 12) Grupa Anonimowych Alkoholików działająca przy Parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Goworowie,
- 13) Grupa wsparcia dla osób współuzależnionych.

1.4. Zabezpieczenie finansowe programu i zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Źródło finansowania niniejszego programu stanowią środki własne gminy oraz dodatkowe środki pozyskane z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

- za udział w posiedzeniu komisji oraz udział w rozprawach sądowych dla przewodniczącego komisji – 300PLN
- za udział w posiedzeniu komisji oraz udział w rozprawach sądowych dla członków komisji – 200PLN.

2. PODSTAWY REALIZACJI PROGRAMU

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Innym Uzależnieniom dla Gminy Goworowo na lata 2022 – 2026 jest spójny z polityką społeczną i zdrowotną, zarówno z poziomu krajowego, jak również regionalnego. Założenia i cele niniejszego opracowania są zgodne także ze strategicznymi dokumentami odnoszącymi się do polityki społecznej Gminy Goworowo.

Realizacja Programu będzie odbywać się zgodnie z uwarunkowaniami prawnymi, w szczególności znajdującymi się w poniższych aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 26 października 1982r o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2021.1119 t.j. z dnia 2021.06.23),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U.2020.2050 t.j. z dnia 2020.11.19),
- Ustawa z dnia 11 września 2015r o zdrowiu publicznym (Dz.U.2021.1956 t.j. z dnia 2021.10.28),
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003r o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz.U.2020.1057 t.j. z dnia 2020.06.18),
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2003r o zatrudnieniu socjalnym (Dz.U.2020.176 t.j. z dnia 2020.02.05),
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011r o działalności leczniczej (Dz.U.2021.711 t.j. z dnia 2021.04.16),
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 2009r o finansach publicznych (Dz.U.2021.305 t.j. z dnia 2021.02.18),
- Ustawa z dnia 29 stycznia 2004r. Prawo zamówień publicznych (Dz.U.2021.1129 t.j. z dnia 2021.06.24),
- Ustawa z dnia 8 marca 1990r o samorządzie gminnym (Dz.U.2021.1372 t.j. z dnia 2021.07.27),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004r o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U.2021.1285 t.j. z dnia 2021.07.14),

- Ustawa z dnia 12 marca 2004r o pomocy społecznej (Dz.U.2021.2268 t.j. z dnia 2021.12.09)
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2021.1249 t.j. z dnia 2021.07.09),
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U.2020.685 t.j. z dnia 2020.04.17).

3. DIAGNOZA PROBLEMU UZALEŻNIEŃ

3.1. Uzależnienia – ogólna charakterystyka problemu

Uzależnienie to medyczne zaburzenie zdrowia, stan psychologicznej albo psychicznej i fizycznej zależności od jakiegoś psychoaktywnego środka chemicznego, przejawiający się okresowym lub stałym przymusem przyjmowania tej substancji w celu uzyskania efektów jej działania lub uniknięcia przykrych objawów jej braku. Motywem skłaniającym do rozpoczęcia przyjmowania środków uzależniających jest ich działanie: rozluźniające, stymulujące oraz halucynogenne. Zaś rozwój uzależnienia jest skorelowany z wieloma zmiennymi, takimi jak: specyficzne właściwości substancji uzależniającej, fizjologicznych właściwości organizmu, cech osobowości sprzyjających działaniu substancji uzależniającej (np. niskie poczucie własnej wartości, niesamodzielność, bierność) i czynniki środowiskowe ułatwiające kontakt z takimi substancjami (np.: słabość więzi rodzinnych, brak perspektyw życiowych, presja grupy rówieśniczej). Leczenie uzależnień jest długotrwałe, wymaga wytrwałości oraz ogromnego nakładu, zarówno ze strony osoby uzależnionej, jak i leczącej.

Problem alkoholowy

Z danych, cyklicznie przedstawianych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, wynika, iż alkohol (alkohol etylowy) jest jednym z najczęściej przyjmowanych środków uzależniających w Polsce. Liczbę osób wymagających leczenia i rehabilitacji szacuje się w naszym kraju na około 30 tysięcy.

Choroba alkoholowa rozumiana jest jako przewlekła, nieuczulana choroba wywołana uzależnieniem od alkoholu, przebiegająca z nawrotami. Jej konsekwencje zdrowotne dotyczą nie tylko samego chorego, ale również i jego najbliższego otoczenia. Najczęstszymi objawami choroby alkoholowej są: subiektywne poczucie przymusu sięgania po alkohol, koncentrowanie całego swojego życia wokół picia, nawroty picia po próbach podejmowania abstynencji, ograniczenie zachowań oraz reakcji związanych ze spożywaniem alkoholu, zmiana tolerancji na napoje alkoholowe, objawy abstynencyjne, poczucie niemożności rozstania się z alkoholem na zawsze, pragnienie picia kontrolowanego oraz nadzieja na zapanowanie nad alkoholizmem.

Nadużywanie alkoholu prowadzi do wielu negatywnych skutków zdrowotnych oraz społecznych. Konsekwencje alkoholizmu można także zaobserwować w wielu innych sferach, zwłaszcza rodzinnej czy zawodowej.

Narkomania

Mianem narkotyków określane są substancje psychoaktywne, środki odurzające oraz używki. Substancje psychoaktywne, mogą mieć pochodzenie naturalne lub syntetyczne, wpływają na centralny układ nerwowy organizmu, powodując zmiany w sferze psychicznej i fizycznej. Zazwyczaj są przyjmowane w celu doznania przyjemności, zmiany świadomości, uzyskania określonego nastroju czy przeżycia ekstremalnych doznań. Przewlekłe przyjmowanie narkotyków najczęściej prowadzi do uzależnienia, które może być również nazywane narkomanią lub toksykomanią.

Objawy uzależnienia od narkotyków, w zależności od zażywanej substancji psychoaktywnej, mogą się różnić. Podstawowym symptomami uzależnienia jest niekontrolowany przymus sięgania po substancje odurzające. Uzależniony traci kontrolę nad przyjmowanymi narkotykami, mimo starań nie jest w stanie utrzymać abstynencji. Oznakami świadczącymi o zażywaniu narkotyków może być zmiana sposobu bycia czy środowiska. Osoby te bardzo często zrywają więzi społeczne, zaniedbują swoje dotychczasowe obowiązki i zobowiązania, stają się nerwowe, drażliwe.

Narkomania, podobnie jak inne uzależnienia, prowadzi do wielu szkód zdrowotnych, w tym psychicznych, fizycznych, oraz społecznych.

Uzależnienia behawioralne

Uzależnienia behawioralne, czyli uzależnienia czynnościowe to zespół objawów związanych z utrwalonym, wielokrotnym powtarzaniem określonej czynności lub grupy czynności, w celu uzyskania takich stanów emocjonalnych jak przyjemność, euforia, ulga, uczucie zaspokojenia. Przykładami uzależnień behawioralnych są: patologiczny hazard, uzależnienie od komputera i/lub internetu oraz telefonu komórkowego, pracoholizm, zakupoholizm, uzależnienie od ćwiczeń fizycznych, kompulsywne objadanie się. Objawami i symptomami, które można zaobserwować u osoby uzależnionej behawioralnie, są m.in.: odczuwanie zwiększającej się potrzeby wykonywania określonej czynności, uporczywe myśli w tym zakresie, trudności w ograniczaniu danej aktywności oraz odczuwanie wówczas ogromnej irytacji, niepokoju, drażliwości.

Z wielu przeprowadzonych badań, wynika iż grupą szczególnie narażoną na uzależnienia behawioralne są dzieci i młodzież, wobec których należy skierować działania profilaktyczno – edukacyjne.

3.2. Problematyka uzależnień oraz zasoby umożliwiające ich przeciwdziałanie w gminie Goworowo

W Gminie Goworowo dotychczas był realizowany uchwalany corocznie Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Program Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2021 – 2026. Powyższe opracowania zawierają zadania związane z przeciwdziałaniem alkoholizmowi i narkomani oraz propagujące zdrowy styl życia.

Zasobami umożliwiającymi przeciwdziałanie uzależnieniom określa się instytucje i organizacje, znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swoim zasięgiem działania jej

mieszkańców. Poniższa tabela zawiera dane adresowe jednostek działających w gminie i świadczących pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 1.

Lp.	Nazwa podmiotu	Adres podmiotu
1.	Urząd Gminy	ul. Ostrołęcka 21 07 – 440 Goworowo
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	ul. Ks. S. Dulczewskiego 1A 04 – 440 Goworowo
3.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	
4.	Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie	
5.	Niepubliczny Zakład Opieki „Zdrowie” w Kuninie	Kunin 20 07 – 440 Goworowo
6.	Przychodnia lekarska „Vita – Med.” W Goworowie	ul. Ks. S. Dulczewskiego 1b 07 – 440 Goworowo
7.	Posterunek Policji w Goworowie	ul. Szkolna 10 07 – 440 Goworowo

Źródło: Dane własne GOPS Goworowo

W 2021r. kwota środków finansowych przeznaczonych na realizację, określonych we wspomnianych programach, zadań i celów wyniosła 103.436,75zł (w tym przeciwdziałanie narkomanii – 15.698,73zł oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi – 87.738,02zł), w porównaniu z rokiem wcześniejszym wzrosła o 29.700,82zł. Udział procentowy wyodrębnionych działań jest adekwatny do skali problemów związanych z alkoholizmem i narkomanią w Gminie Goworowo i wynosi średnio 85% kwoty całościowej, które przeznaczone są na zadania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a około 15% kwoty ogółem – przeznaczone jest na zadania związane z przeciwdziałaniem narkomani.

W 2021 roku liczba rodzin dotkniętych alkoholizmem wynosiła 9 (31 osób w rodzinach). Jest to o 4 rodziny i 13 osób w rodzinie mniej niż w roku 2020. W porównaniu z rokiem 2019 liczby są porównywalne (9 – rodzin i 26 osób w rodzinie). W kwestii narkomanii w Gminie Goworowo w roku 2021 nie odnotowano żadnej rodziny dotkniętej powyższym problemem. W latach 2019 – 2020 pojawiła się 1 rodzina dotknięta dysfunkcją narkomanii. Dane te dotyczą wyłącznie osób korzystających z pomocy społecznej.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kluczowe wskaźniki obrazujące efekty działania GKRPA w Gminie Goworowo w latach 2019 – 2021 prezentuje tabela 2.

Tabela 2.

Zakres danych	2019	2020	2021
Liczba wydanych pozytywnych opinii wobec złożonych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	9	10	15
Liczba wydanych negatywnych opinii wobec złożonych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
Liczba osób wezwanych na posiedzenia GKRPA	68	53	49
Liczba wezwanych przybyłych na komisję	30	21	29
Liczba spraw skierowanych do sądu w sprawie wydania nakazu leczenia odwykowego	8	7	6
Liczba spraw skierowanych do biegłych sądowych, w celu wydania opinii	5	9	5

Zródło: Dane własne GKRPA

Funkcjonujący Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień, również jest zasobem gminy Goworowo, udzielane jest tam wsparcie osobom borykającym się z problemem niekontrolowanego spożywania alkoholu, leków i narkotyków, a także osobom doświadczającym i stosującym przemoc domową. O pomoc w Punkcie mogą zwracać się członkowie rodzin, w których występuje uzależnienie oraz osoby, które zaobserwowały niepokojące zachowania w swoim otoczeniu, chcące uzyskać poradę, co do dalszego postępowania w przypadkach budzących wątpliwości. Do Punktu w 2020 roku zgłosiło się 30 osób z problemem uzależnienia (od alkoholu lub środków psychoaktywnych), udzielono 383 porady. Natomiast w 2021 roku z usług Punktu Konsultacyjnego skorzystało 37 osób, odbyło się 285 rozmów.

Zasobem Gminy Goworowo jest działająca, przy Parafii pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, Grupa AA, organizująca spotkania dla członków, tzw. mitingi, które czasem przybierają formę otwartą. Wspólne spotkania pozwalają na wymianę doświadczeń i wzajemne umocnienie się członków w abstynencji. Obecność na spotkaniach ukazuje jak złożony jest proces uzależnienia i wpływu środków psychoaktywnych na samokontrolę zachowań ludzkich.

Według danych przekazanych przez Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień Stowarzyszenia „MONAR” w latach 2019 – 2021 nie leczono żadnej osoby z terenu gminy Goworowo.

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Ostrołęce obejmuje pomocą dzieci i młodzież z grupy ryzyka, z terenu gminy Goworowo. W roku szkolnym 2019/2020 Poradnia wydała 6 orzeczeń dla osób zagrożonych niedostosowaniem społecznym.

Jak wynika z informacji przekazanych przez Posterunek Policji w Goworowie, w 2020 roku na terenie gminy stwierdzono ogółem 68 przestępstw, w tym 1 przestępstwo z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

Szczególną uwagę w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, należy zwrócić na grupę dzieci i młodzieży. Analizie sytuacji szkolnej i rodzinnej uczniów w Gminie Goworowo posłużyło badanie ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowych. Pomogło ono zdiagnozować

środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkole działań profilaktycznych.

W sumie do analizy przedłożono 3 ankiety, wypełnione przez pedagogów pracujących w następujących placówkach:

- Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Goworowie (liczba uczniów - 459),
- Szkoła Podstawowa im. Janusza Korczaka w Pasiekach (liczba uczniów - 112),
- Szkoła Podstawowa im. św. Stanisława Kostki w Kuninie (liczba uczniów - 123).

Dwie placówki oświatowe stwierdziły, iż jedynym negatywnym zachowaniem i zjawiskiem patologicznym w otoczeniu szkolnym jest palenie papierosów przez uczniów. Jedna placówka – nie stwierdziła żadnych zjawisk patologicznych wśród społeczności szkolnej. Przedstawiciele dwóch badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, natomiast jeden respondent taki wzrost zauważył, wskazując na cyberprzemoc.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 18 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 22 przypadki zaniedbania, 7 przypadków uzależnień, 5 przypadków przemocy w rodzinie i 1 przypadek wykorzystania seksualnego dzieci. Respondenci twierdzą, iż problemy w rodzinach uczniów przybrały na sile.

Z analiz ankiet wynika, iż trzy szkoły biorące udział w badaniu zapewniają uczniom dostęp do pedagoga szkolnego i logopedy, dwie szkoły do psychologa i doradcy zawodowego, a jedna szkoła zapewnia opiekę pielęgniarki szkolnej. Szkoły prowadzą działania profilaktyczne, skierowane zarówno do uczniów, jak również rodziców. Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że w placówkach nie występuje zjawisko uzależnienia wśród uczniów. Szkoły będą kontynuowały prowadzone badania i porównywały postawy uczniów oraz analizowały skuteczność prowadzonych zajęć profilaktycznych. Wśród działań o charakterze profilaktycznym, na jakie wyrażono zapotrzebowanie, wymienione były: warsztaty profilaktyczne dla uczniów i rodziców, spotkania ze specjalistami oraz programy rekomendowane przez MEN.

4. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

4.1.Cel główny i cele operacyjne programu

Celem głównym programu jest ***ograniczenie używania substancji psychoaktywnych (alkoholu i narkotyków) i zapobieganie uzależnieniom behawioralnym, a także związanych z tym problemów społecznych i zdrowotnych mieszkańców Gminy Goworowo.***

Cele szczegółowe:

- 1) Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od uzależnień behawioralnych, od alkoholu i narkotyków;
- 2) Udzielanie pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, członkom rodzin, w których zdiagnozowano problem uzależnienia;

- 3) Prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
- 4) Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień;
- 5) Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 6) Wspieranie zatrudnienia socjalnego.

4.2.Założenia i działania programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii oraz Innym Uzależnieniom w Gminie Goworowo na lata 2022 – 2026 składa się z trzech części:

- 1) EDUKACJA – wspieranie działań promujących trzeźwy i zdrowy styl życia oraz bezpieczne sposoby spędzania czasu wolnego mieszkańców Gminy Goworowo
- 2) PROFILAKTYKA – realizacja działań profilaktycznym o charakterze uniwersalnej, selektywnej i wskazującej;
- 3) INTERWENCJA – redukcja szkód, rehabilitacja społeczna osób uzależnionych i ich rodzin.

CZĘŚĆ I. EDUKACJA

Wspieranie działań edukacyjno – informacyjnych promujących trzeźwy i zdrowy styl życia oraz bezpieczne sposoby spędzania czasu wolnego mieszkańców Gminy Goworowo.

Cel operacyjny:

- Prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.
- 1) Upowszechnianie informacji dotyczących placówek pomocowych oraz ośrodków leczenia na terenie gminy Goworowo i powiatu ostrołęckiego dla osób zagrożonych lub uzależnionych, a także członków ich rodzin;
 - 2) Zakup i dystrybucja materiałów informacyjno – edukacyjnych związanych profilaktyką uzależnień oraz przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym;
 - 3) Realizacja działań o charakterze informacyjno – edukacyjnym, w formie np.: kampanii społecznych, happeningów, seminariów, wykładów, szkoleń, warsztatów, skierowanych do różnych grup odbiorców (seniorów, kierowców, osób niepełnosprawnych, itp.)

- 4) Prowadzenie działań edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży, związanych z możliwymi szkodami wynikającymi z używania środków psychoaktywnych (alkoholu, narkotyków, papierosów) oraz uzależnień behawioralnych;
- 5) Realizacja działań edukacyjnych związanych z rozpowszechnianiem informacji na temat Spektrum Płodowych Zaburzeń Alkoholowych (FASD);
- 6) Prowadzenie działań edukacyjnych dotyczących przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18. roku życia, skierowanych do sprzedaży napojów alkoholowych, mających na celu ograniczenie dostępności alkoholu;
- 7) Organizowanie, finansowanie, kierowanie na szkolenia dotyczące strategii profilaktycznych i rozwiązywania problemów uzależnień dla realizatorów i współrealizatorów zadań gminnego programu dotyczącego przeciwdziałania uzależnieniom oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- 8) Diagnozowanie i monitorowanie problematyki uzależnień w Gminie Goworowo, w celu budowania spójnej strategii przeciwdziałania uzależnieniom;

Wskaźniki części 1. Edukacja

W.1. Liczba osób biorących udział w wydarzeniach z obszaru profilaktyki o charakterze edukacyjno – informacyjnej.

W.2. Liczba zrealizowanych wydarzeń z obszaru profilaktyki o charakterze edukacyjno – informacyjnej.

W.3. Liczba osób podnoszących kwalifikacje zawodowe, związanych z profilaktyką uzależnień.

W.4. Liczba przeprowadzonych badań diagnostycznych dotyczących problematyki uzależnień.

CZEŚĆ 2. PROFILAKTYKA

Realizacja działań profilaktycznym o charakterze uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Cele operacyjne:

- Prowadzenie działalności profilaktycznej, informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży;
 - Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień;
 - Wspieranie zatrudnienia socjalnego;
- 1) Współorganizowanie i finansowanie realizacji szkolnych programów profilaktycznych, związanych z uzależnieniami, w tym zalecanych w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego;
 - 2) Realizacja programów profilaktycznych dla rodziców i aktywna współpraca z nimi w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom (m. in.: warsztaty, pogadanki, konferencje, rozpowszechnianie materiałów informacyjnych);

- 3) Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu uzależnień skierowanych do osób starszych i osób niepełnosprawnych, które znajdują się w grupie ryzyka;
- 4) Rozpowszechnianie informacji dotyczących zatrudnienia socjalnego (np. plakaty, ulotki);
- 5) Prowadzenie działań profilaktyki uzależnień promujących aktywne formy spędzania czasu wolnego oraz zdrowego stylu życia przez rodziny, osoby starsze, niepełnosprawne, dzieci i młodzież, poprzez dofinansowanie m.in.: zajęć rekreacyjnych, twórczych, edukacyjno – korekcyjnych, warsztatów propagujących zdrowy styl życia, treningów umiejętności społecznych, spektakli profilaktyczno – edukacyjnych, widowisk artystycznych, programów sportowo – rekreacyjnych, konkursów, turniejów oraz zachowań Fair Play, rodzinnych imprez profilaktycznych bez używek, zakupu materiałów biurowych, nagród;

Wskaźniki części 2. Profilaktyka

W.5. Liczba realizowanych rekomendowanych programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży;

W.6. Liczba osób biorących udział w programach profilaktycznych finansowanych z Programu Profilaktyki Uzależnień;

W.7. Liczba osób – rodziców/opiekunów korzystających ze szkoleń rozwijających kompetencje wychowawcze;

W.8. Wykaz zajęć i przedsięwzięć związanych z profilaktyką uzależnień, skierowanych do różnych grup odbiorców z gminy Goworowo, finansowanych i współfinansowanych z Programu Profilaktyki Uzależnień;

W.9. Wykaz instytucji i organizacji współpracujących przy realizacji Programu Profilaktyki Uzależnień;

CZEŚĆ 3. INTERWENCJA

Redukcja szkód, rehabilitacja zdrowotna i społeczna osób uzależnionych i ich najbliższego otoczenia.

Cele operacyjne:

- Udzielanie pomocy terapeutycznej, psychologicznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, członkom rodzin, w których zdiagnozowano problem uzależnienia;
 - Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13 i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 1) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego ds. Uzależnień (zgodnie z art. 4 ustawy o wychowaniu w trzeźwości) – udzielanie pomocy osobom uzależnionym, współuzależnionym i doświadczającym przemocy w rodzinie;
 - 2) Wspieranie działalności Grupy Anonimowych Alkoholików oraz grupy wsparcia dla osób współuzależnionych (w tym: dofinansowanie pielgrzymki w intencji trzeźwości Ostrołęka – Niepokalanów);

- 3) Organizowanie i wspieranie wycieczek letniego i zimowego dla dzieci i młodzieży, podczas których są realizowane zajęcia profilaktyczno – terapeutyczne;
- 4) Ułatwienie dostępu osobom z problemem uzależnień do wsparcia w aktywizacji społeczno – zawodowej.
- 5) Przeprowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na terenie gminy Goworowo (zgodnie z art. 18 ust.8 ustawy z dnia 26 października o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi). Analizowanie prawdopodobieństwa naruszenia prawa przez sprzedawców alkoholu (zgodnie z art. 47 ust. 1 ustawy z dnia 6 marca 2018r. Prawo przedsiębiorców). Kontrole zostaną zaplanowane, po przeanalizowaniu oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców i stwierdzenia ewentualnych błędów. Kontrole doraźne będą przeprowadzane przez członków GKRPA zgodnie z art. 47 ust. 2 ustawy z dnia 6 marca 2018r. Prawo przedsiębiorców;
- 6) Adekwatne do potrzeb zabezpieczenie pracy GKRPA w tym:
 - wynagrodzenie dla członków GKRPA,
 - zapewnienie obsługi administracyjnej,
 - pokrywanie kosztów sądowych, wydawanie opinii przez biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- 7) Realizacja ustawowych zadań GKRPA, w tym:
 - kierowanie na badanie przez lekarzy biegłych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - kierowanie do sądu wniosków o wydanie nakazu przymusowego leczenia odwykowego,
 - realizacja procedury zobowiązania do leczenia odwykowego;

Wskaźniki części 3. Interwencja

W.10. Liczba osób korzystających z pomocy i porad w Punkcie Konsultacyjnym;

W.11. Liczba grup samopomocowych działających w Gminie Goworowo;

W.12. Liczba posiedzeń GKRPA w roku;

W.13. Liczba wydanych pozytywnych opinii wobec złożonych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;

W.14. Liczba wydanych negatywnych opinii wobec złożonych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych;

4.3. Monitoring i ewaluacja programu

Opracowany Program umożliwia podejmowanie systemowych rozwiązań problemów związanych ze spożywaniem napojów alkoholowych, narkomanią i używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi, mających destrukcyjny wpływ na zdrowie i życie mieszkańców gminy, destabilizujących ład społeczny. Skuteczność realizacji zapisów Programu dotyczącego profilaktyki uzależnień będzie warunkowana przez posiadane przez samorząd gminy i uzyskiwane z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie realizatorów programu.

Dane zebrane w ramach procesu monitoringu będą analizowane i wykorzystywane do przygotowywania wymaganych okresowych i rocznych sprawozdań dla Ministerstwa Zdrowia, Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Rady Gminy Goworowo, Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego i innych podmiotów i instytucji.

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goworowie do dnia 31 marca danego roku składa wójtowi Gminy Goworowo sprawozdanie z realizacji Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Przeciwdziałania Narkomanii i Innym Uzależnieniom dla Gminy Goworowo na lata 2022 – 2026, za rok poprzedni.

Celem monitoringu będzie przedstawienie zasadniczych danych, pozyskanych od współrealizatorów niniejszego opracowania. Ilościowe oraz jakościowe dane umożliwią monitoring etapów wdrożenia poszczególnych założeń Programu w wieloletniej perspektywie czasowej.